Euroopan parlamentti
2019-2024

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta
Puheenjohtaja

26.4.2023

Younous Omarjee
Puheenjohtaja
Aluekehitysvaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto osaamispotentiaalin käytöstä Euroopan alueilla (2023/2044(INI))

Arvoisa puheenjohtaja

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 1. maaliskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 26. huhtikuuta 2023. Viimeksi mainitussa kokouksessa se päätti pyytää asiasta vastaavaa aluekehitysvaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Kunnioittavasti

Dragoş Pîslaru

EHDOTUKSET

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa aluekehitysvaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

A. ottaa huomioon, että ammattitaitoinen työvoima on ratkaisevan tärkeää sosiaalisesti oikeudenmukaisen vihreän ja digitaalisen siirtymän varmistamiseksi ja unionin kestävän kasvun, talouden vakauden ja häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi väestörakenteen muutoksen ja kielteisten ulkoisten häiriöiden varalta ja että asianmukaisemmat ja tulevaisuuteen suuntautuvat taidot avaavat uusia työllistymismahdollisuuksia ja antavat työntekijöille ja työnhakijoille mahdollisuuden osallistua täysimääräisesti työmarkkinoille, yhteiskuntaan ja demokratiaan;

B. ottaa huomioon, että alueellinen eriarvoisuus voi pakottaa työntekijät hakemaan työmahdollisuuksia toiselta alueelta tai toisesta jäsenvaltiosta; katsoo, että koheesiopolitiikan välineillä on puututtava moniin tekijöihin, jotka vaikuttavat kaupunkeihin ja/tai muihin alueisiin tai jäsenvaltioihin suuntautuvaan muuttoliikkeeseen; katsoo, että kunnianhimoiset investoinnit ja laadukkaat työpaikat sekä palvelujen ja infrastruktuurin saatavuuden ja laadun parantaminen ovat erityisen tärkeitä väestökadon uhkaamilla alueilla, jotta voidaan edistää niiden talouden elpymistä ja pitkän aikavälin kilpailukykyä sisämarkkinoilla ja siten kääntää negatiivisen väestönkehityksen suunta;

C. ottaa huomioon, että Euroopan työviranomainen totesi raportissaan ”Report on labour shortages and surpluses” ja Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto raportissaan ”Cybersecurity skills development in the EU”, että vuonna 2021 tehdyn luokituksen mukaan osaamisvaje vaivasi 28:aa elinkeinoa muun muassa terveydenhuollossa, majoitus- ja ravintola-alalla sekä rakennus- ja palvelualoilla, ja totesi, että lisäksi oli pulaa tietotekniikka- ja turvallisuusasiantuntijoista, erityisesti kyberturvallisuuden asiantuntijoista, ja työntekijöistä, jotka ovat opiskelleet luonnontieteitä, teknologiaa, insinööritieteitä ja matematiikkaa;

D. ottaa huomioon, että Euroopan osaamisen teemavuoden olisi edistettävä laadukkaiden työpaikkojen luomista ja työssä pysymistä koskevia strategioita parhaana keinona houkutella ammattitaitoista työvoimaa ja pitää se palveluksessa sekä tarjota työnantajille kannustimia investoida työntekijöidensä taitojen kehittämiseen erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän aloilla;

1. suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon osaamispotentiaalin käyttöön ottamisesta Euroopan alueilla ennen Euroopan osaamisen teemavuotta, jolla pyritään edistämään ammatillista koulutusta, uudelleenkoulutusta ja täydennyskoulutusta ja varmistamaan, ettei ketään jätetä jälkeen vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä ja talouden elpymisessä; kehottaa komissiota hyödyntämään Euroopan osaamisen teemavuotta parhaalla mahdollisella tavalla erityisesti edistämällä täydennys- ja uudelleenkoulutusohjelmia aloilla ja alueilla, jotka ovat jääneet jälkeen kilpailukyvyn ja innovoinnin suhteen tai joihin kohdistuu perusteellisia muutoksia;

2. panee merkille osaamisen edistämismekanismin uutena erityisenä ja kattavana aloitteena, jolla edistetään ”osaamista” alueilla, joilla on tai jotka ovat vaarassa joutua ”osaamiskehitysloukkuun”;

3. korostaa tässä yhteydessä, että työntekijöiden ja työnhakijoiden toiveet, tarpeet sekä ammatillinen koulutus ja osaaminen, mukaan lukien monialaiset pehmeät taidot ja liikkuvuuden aikana hankitut taidot, on sovitettava yhteen työmarkkinoiden tarpeiden ja mahdollisuuksien kanssa, erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän ja kehittyvien alojen tarjoamien tarpeiden ja mahdollisuuksien kanssa;

4. toteaa tässä yhteydessä, että investoinnit elinikäiseen oppimiseen, uudelleenkoulutukseen ja täydennyskoulutukseen ovat olennaisen tärkeitä, myös hyödyntämällä ESR+:n kaltaisia välineitä, jotta voidaan ennakoida tulevia tarpeita ja auttaa puuttumaan työvoimapulaan kuromalla umpeen osaamisvajeita, puuttumalla osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuuteen ja luomalla laadukkaita työpaikkoja työntekijöiden, työnhakijoiden ja kaikkien ihmisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi unionissa;

5. kehottaa työmarkkinaosapuolia ottamaan keskeisen roolin koulutusstrategioiden kehittämisessä, mukaan lukien kaikkien työntekijöiden yhtäläiset mahdollisuudet osallistua täydennys- ja uudelleenkoulutusohjelmiin, ja korostaa, että työehtosopimuksiin on sisällytettävä tätä koskevia vahvoja määräyksiä; muistuttaa, että työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on olennaisen tärkeää, jotta voidaan kehittää tehokkaita ja tulevaisuuteen suuntautuvia osaamisstrategioita, myös yritystasolla, ja muistuttaa työpaikkademokratiasta;

6. pitää valitettavana, että työvoimapula johtuu joissakin tapauksissa myös epäkiinnostavista työpaikoista ja huonoista työoloista, ja korostaa siksi, että näiden ongelmien ratkaiseminen ihmisarvoisten työolojen ja työssä pysymistä koskevien politiikkojen avulla on tärkeää tulevaisuuden toimivien työmarkkinoiden kannalta; korostaa, että työpaikkojen laadun parantaminen aloilla ja yrityksissä, joiden työolot ovat huonot, on tärkeä tekijä käsiteltäessä aivovuotoa, joka johtaa alueiden välisen eriarvoisuuden lisääntymiseen, epätasa-arvoiseen kehitykseen ja kyvyttömyyteen edistää innovointia ja luoda työpaikkoja;

7. katsoo, että yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen, elinikäisen oppimisen varmistaminen kaikille kiinnittäen erityistä huomiota matalan osaamistason työntekijöihin, eriarvoisuuden ja eriytymisen vähentäminen koulutuksessa, urakehitysmahdollisuuksien tarjoaminen sekä yrittäjyyden ja yrittäjyystaitojen edistäminen ovat avainasemassa, jotta ihmiset voivat saada tai luoda laadukkaita työpaikkoja ja osallistua täysimääräisesti talouteen ja yhteiskuntaan;

8. toteaa, että nopeasti muuttuvassa teknologisessa ympäristössä digitaaliset taidot on pidettävä ajan tasalla; pitää myönteisenä ammatillisen koulutuksen roolia laadukkaiden oppimismahdollisuuksien tarjoamisessa ja lahjakkuuksien edistämisessä sekä nuorille että aikuisille;

9. korostaa, että on kiinnitettävä erityishuomiota siihen, että yhä useammat ihmiset saataisiin integroitua työmarkkinoille, erityisesti naiset ja nuoret, varsinkin koulutuksen tai työelämän ulkopuolella olevat nuoret, matalan osaamistason henkilöt, ikääntyneet

työntekijät, vammaiset henkilöt, heikommista lähtökohdista ja maahanmuuttajataustoista tulevat henkilöt, syrjäseuduilla ja syrjäisimmillä alueilla asuvat henkilöt;

10. korostaa, että työpaikkatarjonnan vähäisyydellä on kielteisiä heijastusvaikutuksia, koska se saa ihmiset, erityisesti nuoret, etsimään työtä muualta, ja lisää osaltaan sosiaalisia haasteita alueellisella ja paikallisella tasolla, kuten työttömyyttä, väestön ikääntymistä, köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä sekä julkisten ja yksityisten palvelujen vähenemistä; korostaa paikallis- ja alueviranomaisten, oppilaitosten ja yritysten välisen tiiviin yhteistyön merkitystä; kannattaa siksi paikallisten osaamissopimusten ja osaamisen kehittämiskeskusten perustamista ja rahoittamista yhteistyössä työvoimatoimistojen kanssa;

11. kehottaa jäsenvaltioita investoimaan enemmän koulutukseen ja yhdessä työnantajien kanssa ammatilliseen koulutuksen järjestelmiin sekä uudelleen- ja täydennyskoulutukseen; tukee liikkuvuuden lisäämistä EU:n sisällä ja sellaisten ihmisten houkuttelemista kolmansista maista, joilla on jäsenvaltioissa tarvittavat taidot, edistämällä koulutusta, myös kielikoulutusta, ja taitojen kehittämistä sekä parantamalla tutkintojen ja pätevyyden tunnustamista; kannustaa julkisia työvoimaviranomaisia ja yksityisiä työnvälitystoimistoja tarjoamaan liikkuville työntekijöille asianmukaista tietoa ja ohjausta.